

Lief dier?

De dierenliefde zit diep bij de mens. Toch komen heel wat infectieziekten als Q-koorts juist van dieren. De mensen spelen echter een onmiskenbare rol in de verspreiding van ziekteverwekkers.

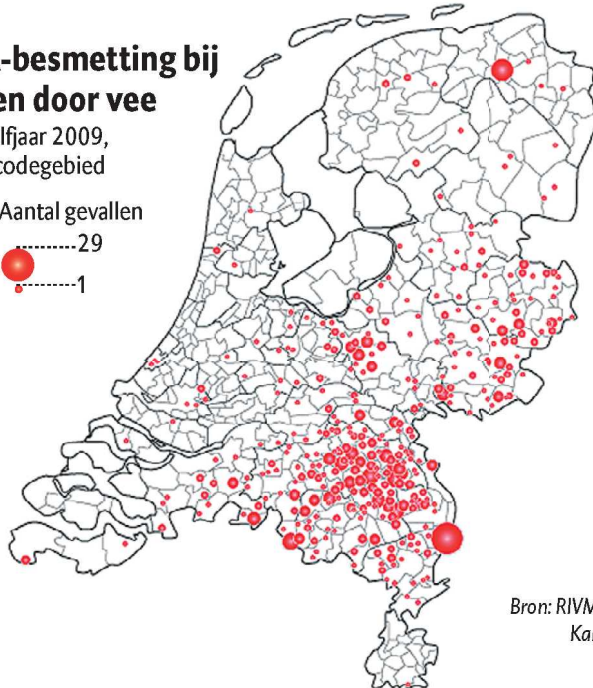
Limburg

Noord-Limburg wordt geplaagd door infectieziekten die met de veeteelt verband houden. Zo zijn betrekkelijk veel inwoners in de regio Venlo besmet door een soort MRSA-bacterie die veelvuldig op de intensieve veebedrijven wordt aangetroffen. Ook komt in deze regio, evenals in andere delen van onze provincie, Q-koorts voor. De ziekte is duidelijk op zijn retour, mede dankzij maatregelen als het ruimen van besmette geitenbedrijven en vaccinaties van gezonde dieren.

MRSA-besmetting bij mensen door vee

Eerste halfjaar 2009, per postcodegebied

Aantal gevallen
● 29
● 1

Ons land telt:

- 3.300.000 katten
- 8.200.000 aquariumvissen
- 3.400.000 zang- en siervogels
- 10.800.000 vijvervissen
- 1.800.000 honden
- 1.150.000 postduiven
- 980.000 konijnen
- 800.000 knaagdieren
- 400.000 paarden en pony's.
- 200.000.000 landbouwdieren.

Tekst: Will Gerritsen / Graphic: Hans Martens
Bron: RIVM, CBS, VWA, Osiris, LNV, Infectieziekten Bulletin, Handelingen Tweede Kamer, Raad voor Dierenaangelegenheden, ANP, MCT, The Leptospirosis Information Center, GGD, Emerging Infectious Diseases

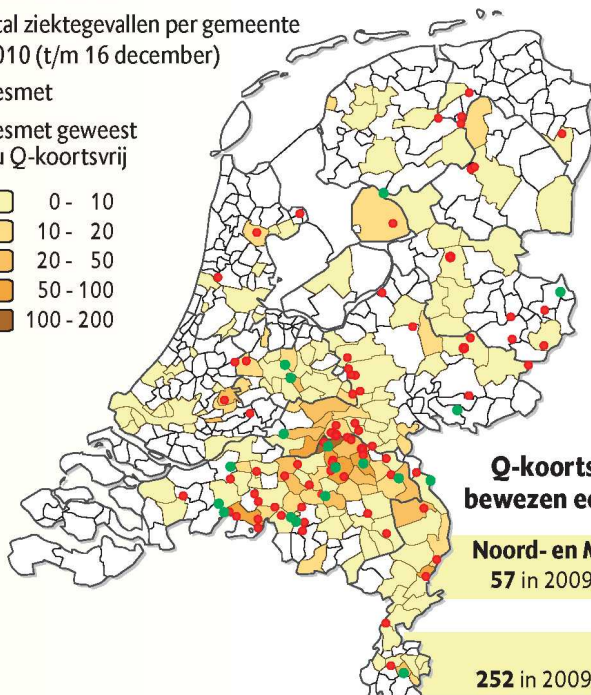
Veehouders en MRSA

- In de intensieve veehouderij is de MRSA wijdverbreid, de bacterie die velerlei antibiotica met gemak trotseert. Oorzaak is het kwistige gebruik van dergelijke middelen, waardoor de bacterie zich snel kan aanpassen.
- In de varkenssector is in een steekproef vorig jaar bij 68,3 procent van de onderzochte bedrijven MRSA aangetoond, in de kalvermeststallen liefst 88 procent.
- Zowel de dieren als de mensen die met deze dieren werken - ook in het slachthuis - zijn vatbaar voor besmetting: 10 procent van de MRSA-infecties bij mensen komt uit de varkens- en vleeskalverstallen. Drie op de tien mensen die direct met deze dieren omgaan, zijn besmet.
- De MRSA-bacterie kan vooral bij mensen met een verzwakte afweer toeslaan, zoals ouderen, pasgeborenen, grieppatiënten of chronisch zieken. De bacil kan allerlei aandoeningen veroorzaken, van steenpuisten tot aangetaste hartkleppen. Ziekenhuizen proberen fanatiek de MRSA buiten de deur te houden.
- Het type MRSA dat in de veehouderij is opgedoken, is doorgaans goed te behandelen met antibiotica. De bacteriestam kan zich echter in de toekomst aan de mens aanpassen, waardoor de 'vee-MRSA' wel kwaad kan aanrichten.

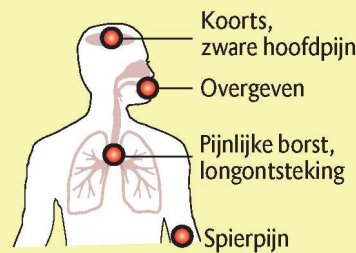
Q-koorts in Nederland

Aantal ziektegevallen per gemeente in 2010 (t/m 16 december)

- Besmet
- Besmet geweest nu Q-koortsvrij
- 0 - 10
- 10 - 20
- 20 - 50
- 50 - 100
- 100 - 200

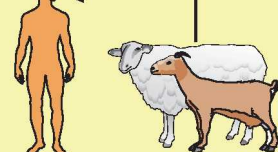

Symptomen Q-koorts

In sommige gevallen kan Q-koorts dodelijk zijn.

Overdracht

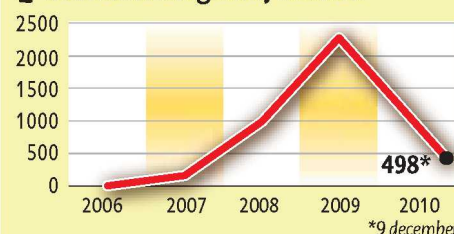

Q-koorts wordt veroorzaakt door de coxiëlla burnetii-bacterie en wordt verspreid door stof dat afkomstig is van dieren, voornamelijk schapen en geiten.

Q-koorts patiënten met bewezen eerste ziektedag

Noord- en Midden-Limburg
57 in 2009 48 in 2010
Zuid-Limburg
252 in 2009 17 in 2010

Q-koortsmeldingen bij mensen

Ook dit zijn dierinfectieziekten

Kattenkrabziekte

- De bacterie Bartonella henselae is de verwekker van 'kattenkrabziekte', een aandoening die bij de mens afwijkingen in de lymfeklieren en daarmee ook chronische ontstekingen veroorzaakt, zoals ontsteking aan de binnenwand van het hart (endocarditis) en oogontstekingen.
- Katten nemen de bacterie mee en worden zelf besmet via vlooiën. In een onderzoek onder Nederlandse asielkatten bleek 22 procent bacteriedrager te zijn, 50 procent was besmet. De enige bekende manier van besmetting van de mens is door een krab of beet van een besmette kat.
- Het precieze aantal patiënten in Nederland met kattenkrabziekte is lastig in te schatten. Bij gezondheidsinstantie RIVM komt jaarlijks een groot aantal aanvragen voor diagnose binnen: 12 tot 15 procent van de betrokkenen wordt positief getest.

Leverbot

- Leverbotinfectie (fasciolose) wordt veroorzaakt door een platworm (Fasciola hepatica) die in de lever en galgallen van herkauwers leeft en eventueel de mens kan besmetten. Ook paarden en geiten brengen de ziekte over. Dat gebeurt via besmette mest, waarbij bepaalde slakken als gastheer van de larve optreden. Deze slakken leven in vochtige omstandigheden, zoals in drassige weilanden.
- Leverbot wordt bij de mens gekenmerkt door verschijnselen als een vergrote lever, geelzucht, bloedarmoede, koorts, buikpijn en gewichtsverlies. De ziekte kun je trouwens ook krijgen door op een grassprietje te kauwen aan de slootrand van een weiland.

Leptospirose

- Leptospirose is een verzamelnaam voor meerdere ziektebeelden - zoals modderkoorts en de ziekte van Weil - en wordt veroorzaakt door een aantal typen van de bacterie Leptospira.

Infectieroute

Contact met besmette urine, bloed of weefsel. Met name door zwemmen in buitenwater waarin besmette ratten leven en waar de leefomstandigheden voor de bacterie gunstig zijn: lauw en weinig stromend water. Gebeurt vaak tijdens vakantie.

Bacterie Leptospira

Dringt lichaam binnen via wondjes, ogen of slijmvliezen.

De Duitse arts Adolf Weil beschreef in 1866 als eerste de ziekte

Kenmerken

- Griepverschijnselen, plotse, hevige hoofdpijn, koorts, spier- en gewrichtspijn, overgevoeligheid voor licht, misselijkheid en braken.
- In ernstige gevallen lever- en nierfalen, hersenvliesontsteking.
- Bij een mild verloop wordt de diagnose leptospirose meestal niet gesteld.
- De ziekte van Weil kent vaak een ernstig verloop. Tot in 20 procent van de gevallen is de ziekte dodelijk indien de behandeling niet tijdig wordt gestart.

Behandeling

- Antibiotica
- Indien nodig nierdialyse
- Geen vaccin

Incubatietijd

- 3-15 dagen
- Piek: augustus-november

Opmerkelijk

- Oppervlaktewater en slib bij veehouderijen bevatten hoge percentages bacteriën die ongevoelig zijn voor antibiotica, zo blijkt uit recent onderzoek. Oorzaak is het uitrijden van mest. De wetenschappers vonden voor het eerst in ons land staphylococobacteriën die waarschijnlijk ook ongevoelig zijn voor het antibioticum vancomycine, het laatste redmiddel tegen infecties. Wie met dit water in aanraking komt, zoals de recreant, kan ziek worden van deze moeilijk te bestrijden bacteriën of draagt ze over aan mensen met weinig weerstand.
- Bacteriën die antibiotica weerstaan, komen niet alleen in de intensieve veehouderij voor. Zweedse onderzoekers hebben in de meest afgelegen gebieden in Groenland, Alaska en Siberië vogels aangetroffen die ook dergelijke resistente bacteriën bij zich droegen. Verklaring: besmette trekvogels.
- De bacterie die de kattenkrabziekte veroorzaakt (Bartonella henselae) is pas in de jaren negentig van de vorige eeuw geïdentificeerd: bij aidspatiënten. Zij bleken allen een kat te bezitten. Een neefje van deze bacterie veroorzaakte in de Eerste Wereldoorlog de beruchte loopgravenkoorts.